

KIÁLLÍTÁS

KÖNYVSZEMLE – MÁSODSZOR

Gyönyörű négyszínnyomású, igényes kivitelű, jó papíron nyomtatott, valóban reprezentatív katalógus várta a Magyar Kultúra Napja alkalmából a Lechner Ödön tervezte Iparművészeti Múzeumban megrendezett Millenniumi Könyvszemle című könyvkiállítás látogatóit. A könyv tiszteletét és megbecsülését jelentette e kiállítás, még ha vitathatatlan, hogy volt politikai zengéje, a választások előtt a kormányzópárt művelődési tárcája szeretne többek között számot adni, mit tett az elmúlt négy esztendőben a könyv érdekében, hogyan támogatta a kiadókat, serkentette alkotásra az írókat, mivel gazdagította a könyvtárakat, azaz, végső soron az olvasókat. Szép és nemes gesztus, mint ahogy az volt négy évvel ezelőtt is, amikor az 1992 és 1997 közötti könyveket állította ki az akkori tárca, azzal a különbséggel, hogy a Szentháromság téri kiállításon csak a határon túli kiadványokat vehettük kézbe, szám szerint mintegy nyolcszázat, most pedig szélesedett a skála, mert a polcokon helyet kapott mindaz, amit a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma mellett a Nemzeti Kulturális Alapprogram és a Millenniumi Kormánybiztosi Hivatal is támogatott: azaz mintegy ezerháromszáz könyv.

E sorok írója minden könyves rendezvénynek örül, mert úgy véli, valamennyi számbavevésén túl egyfajta megmérettetést is jelent, s erre a megmérettetésre mindenkor szükség van, elsősorban önmagunk miatt: lássuk, tapasztaljuk, mi milyen szellemi értékeket produkál, milyen irányban vannak elmozdulások, a kétszűrős pályázattási rendszer mi mindent enged át a rostán, s nem is utolsósorban, milyen kiadói, azaz szerkesztői, lektori és könyvkiviteli eredmények jönnek elő. Elsősorban ezekre a kérdésekre kereste a választ e jegyzet írója, természetesen önkéntelenül is az összehasonlítás szándékával az 1997-es kiállítással, lévén annak egyik jurátora is lehetett.

Az előző kiállításhoz viszonyítva a számbeli növekedés azt mutatja, hogy az idénre örvendetes módon több pénzügyi forrásra számíthattak a kiadók, ami természetesen jó, mert több kuratórium és többféle szempontból mérlegelhette, mit tart kívánatosnak, alkalmasnak, minőségesnek a megjelentetésre. Tapasztalatunk szerint ennek (is) köszönhetően izmosodnak a néprajzi jellegű sorozatok, bár még mindig sokkal több a szellemi néprajz területéről megjelenő könyv, mintsem a tárgyi néprajzé. Mondjuk azt, hogy ez utóbbi messze több utánajárással és nem utolsósorban műszaki ismeretekkel járó tudást követel. A népzene és -táncművészet irodalma is mintha éppen most élné virágkorát, de érvényes ez a régészetre és a levéltártudományra, valamint a köz- és a helytörténetre is. S itt álljunk meg egy szóra. Talán éppen a hely-

történet a legfrekvensebb, több mint háromszáz cím szerepelt a kiállításon: Csíkszeredától Muraszombatig, Ungvártól Újvidékig szinte nincs régió, amely ne ápolná a műfajt. Nyilván ezek a kéziratok heverték legtöbb ideig a kutatók fiókjaiban, s rendszerváltás után gyorsított ütemben érnek be s jelennek meg. Dömping, mondhatnák a kételkedők, de ha kézbe vesszük, látnunk kell, hogy zömük igényesen megírt, alapos helytörténeti ismereteken alapuló. S talán az sem véletlen, hogy a mi könyveink közül is feltűnő helyen állt Ökrész Károly temerini könyve, Nagy Sívó Zoltán al-dunai székely településéről írt monografikus munkája reprodukáltan is jelen van a már említett igényes kivitelű katalógusban. S ha már a küllemet is érintjük, még egy könyvünk fedőlapja néz ránk vissza a katalógusból. A *Boldog gyermekkort idézek* című írói vallo-másokat tartalmazó kötetünk.

Viszont a kiállítás elrendezési sorában mintha nem a megfelelő helyre – azaz az első pannó lexikonokat bemutató sorába került volna a *Jugoszláviai magyar irodalmi lexikon*, hanem, mint a katalógusban is az irodalomtörténeti munkák közé sorolták, holott legkevesebb azoknak az élén kellett volna állnia, ahol évkönyvek, repertóriumok, bibliográfiák is sorakoztak, olyan jelentős művek társaságában, mint a *Magyar Nagylexikon* eddig megjelent tizenhárom kötete, a *Kortárs Magyar Művészeti Lexikon*, vagy akár a *Magyar nemzeti bibliográfia*.

De ezek apróságok ahhoz mérten, hogy először láthattuk a már több mint másfélszáz kötetet kitevő Millenniumi Könyvtár-sorozat minden eddig megjelent klasszikusnak mondható darabját, hogy rálátásunk lehetett a több mint harminc romániai magyar kiadó kivitelben is egyszerre igényesebb megannyi szépirodalmi, történelmi, helytörténeti, képzőművészeti, egyháztörténeti . . . tárgyú kiadványra, s ugyanígy ismerkedhettünk a felvidéki, kárpátaljai vagy a nyugati világ elmúlt négy évben született könyveivel.

Végezetül értsünk egyet a kulturális tárca vezetőjével, aki a könyvkiállítás katalógusában ezt írja: „A könyv befektetés. Gyors megtérüléssel ugyan nem kecsegtet, de a ma napvilágot látó köteteken is múlik, hogy holnap vagy újabb száz esztendő múlva is lesznek-e, akik önfeledten tudnak olvasni. A könyv örök, de nemcsak szerző és szerkesztő, papír, nyomda, kiadó, hanem főként olvasó kell hozzá, hogy valóban örök maradhasson.”

BORDÁS Győző